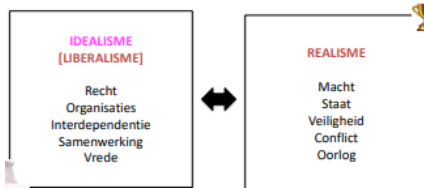

Theorieën van de internationale betrekkingen

Les 2: Inleiding

Debat 1

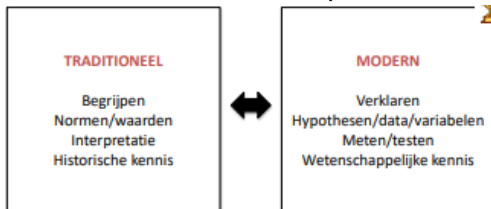
Na WOII: Idealisme versus realisme

- Oorlogscontext: idealisme wil oorlog voorkomen door
 - internationale organisatie
 - kennis (onwetendheid als bron van conflict)
- Realistische kritiek: de wereld zoals ze is of zoals men ze wenst?
 - onderschatten van macht, machtspolitiek
 - overschatten van mogelijkheden tot samenwerking, conflictpreventie (oorlog voorkomen/controleren)
 - bijkomende kritiek: weinig systematische en bovendien normatieve methode
- Overwinnaars: realisme

Debat 2

1950/60: traditionele aanpak versus moderne aanpak

- Methodologisch debat
 - behavioristen (economisch sociaal/politiek wetenschappelijke scholing, VS) stellen traditionele methode in vraag
 - stellen positivistische werkwijze voor: meten = weten
- Overwinnaars: moderne aanpak
 - blijvende invloed op de manier van werken binnen de discipline, zeker door herdefiniëring van realisme/liberalisme (neo)
 - ondanks kritiek: verwijten mbt methodologische obsessie en kritiek in debat 4

Debat 3

1960/70: (Neo)realisme/liberalisme versus neo-Marxisme

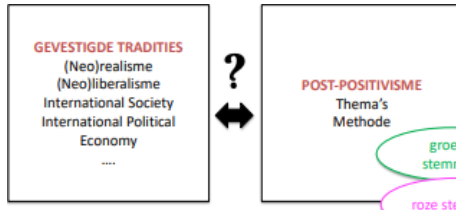

- Context van dekolonisatie: verruiming van de onderzoeksagenda door verklaring economische achterstelling ontwikkelingslanden op basis van marxistisch geïnspireerde uitgangspunten
- Interparadigma debat: werelden op zich
- In feite vooral debat tussen neorealisme en neoliberalisme

- Op het einde van dit debat: synthese tussen neorealisme en neoliberalisme (Waever)

Debat 4

Sinds 1985: gevestigde tradities versus post-positivisme

- Scepticisme over manier van werken in gevestigde tradities, zowel qua thema's als methode
- Alternatieve benamingen: explaining/understanding, positivism/post-positivism, rationalism/reflecivism
- Overwinnaars: geen dominante traditie vandaag de dag, wel veel debat

Kanttekeningen

- Labels van debatten zijn er pas later opgeplakt
- Eenrichtingsverkeer: debat is niet noodzakelijk dialoog
- Problemativering: niet fundamenteel afbranden
- Synthese: derde debat realisme en idealisme in zelfde hokje

Les 3: Realisme (1)

Terminologie

- Founding father: Hans Morgenthau: realiteit vertrekt vanuit de menselijke natuur zoals ze is

Hoofdpijnen

- Zwarte bril
 - Focus op negatieve (pessimisme inzake vrede, samenwerking en cyclische interpretatie geschiedenis)
 - wereld vol wantrouwen, ieder voor zich
 - Focus op politieke (power politics)
 - geen focus op andere dimensies zoals economie, cultuur...
 - Focus op internationale (scheiding met nationale niveau)
 - geen interdependentie tussen staten
 - Expliciet verklarend, impliciet normatief en interpretatief
 - claimt monopolie op kennis IB

Diversiteit

Realistische varianten

STROMINGEN		
Klassiek Realisme	Voor 1930	Thucydides Machiavelli Hobbes
Neoklassiek Realisme	1930-1980	Morgenthau
Neorealisme	1980-1990	Waltz
Post-neorealisme	Sinds 1990	Mearsheimer & Walt

Klassiek realisme

- context van conflict: zoektocht naar macht
- negatieve menselijke natuur: bottom-up

Thucydides

- schrijft binnen context van de Peloponnesische oorlog: Athene en Sparta tegenover elkaar
 - reductie van internationale relaties tussen staten tot menselijk gedrag

Machiavelli

- Casus Firenze: leidraad voor goede stadsprins Firenze (context van streven naar afhankelijkheid)
 - eigenbelang primeert, doel heiligt de middelen

Hobbes

- context Engelse burgeroorlogen: allen tegen allen
- Sociaal contract: oprichting van commonwealth (absolute macht van de staat) om te ontsnappen aan 'state of nature'

Politiek realisme

- Hans Morgenthau: Politics among nations (1948)
- Debat 1 (idealisten vs. realisten)

Neorealisme/ structureel realisme

- Klassieke realisten werken niet voldoende wetenschappelijk en hebben geen aandacht voor de impact structuren
- Kenneth Waltz: Theory of International Politics (1979)
- Debat 2 (modernisten vs. traditionalisten)

Post-neorealisme

- Neorealisme volstaat niet langer en moet grondig herzien worden
- Mearsheimer&Walt: The Israel lobby and US foreign policy
- Debat 4 (positivisme vs. post-positivisme)

Hans Morgenthau: Politics among nations

(1904-1980)

Duitsland

- Joodse advocaat met doctoraat over volkenbond met focus op recht vs. politiek
- vlucht in 1937 omwille van nazisme

Verenigde staten

- universiteit van Chicago
- verwonderd over naïeve geloof Amerikaanse elite in een ethisch buitenlands beleid en oplossen van internationale conflicten door wetten
 - wereld verklaren vanuit de machtshonger van de mens
- Scientific man versus power politics
- wereld van politiek werkt niet volgens de wereld van de wetenschap
- verbaast over idealistische kijk van studenten: realistische kijk
 - machtswellustige mens: bottom up denken
- nazisme: niet zo indrukwekkend
 - terugbrengen naar basispatronen van internationale politiek

6 principes van politiek realisme

1+6: wereld van IR wordt bepaald door objectieve wetmatigheden die hun oorsprong kennen in de menselijke natuur

- autonome sferen
 - 2+3: belangen = macht: enige leidraad in de wereld
 - 4+5+6: moraliteit
- laten leiden door belangen en niet door morele principes
 - concrete belangen
 - voldoende afstand houden van moraliteit
 - goede staatsman is geen moraalridder: moet geleid worden door politieke wetmatigheden

- heimwee naar Post-westfaalse stabiliteit: waarom dan stabiliteit?
 - aanwezigheid van balance of power door overkoepelende supranationale morele consensus - filterde het gedrag van staten
 - uitgehoud door diverse redenen (oa. democratisering)
 - door diplomatie (op de oude manier) permanente vrede scheppen in de nieuwe wereld

Oplissing: diplomatie

- teruggaan naar soort van world state via 9 rules of diplomacy
- *4 taken diplomatie*
 - diplomacy must be devoid of the crusading spirit
 - the objectives of foreign policy must be defined in terms of the national interest and supported with adequate power
 - diplomacy must examine the political scene from the point of view of other nations
 - nations must be willing to compromise on all issues not vital to them
- *5 voorwaarden*
 - give the shadow of worthless rights for the substance of real advantage
 - never, ever put yourself in a position from which you can't retreat without losing face and from which you can't advance without grave risks
 - do not allow a weak ally to make decisions for you
 - the armed forces are the instrument of foreign policy, not the master of foreign policy
 - the government is the leader of public opinion, not it's slave

Les 4: realisme (2)

Machtsevenwicht

- zeer belangrijk in wereld van het realisme
- evenwicht in het systeem - machtsonevenwichten worden altijd gecorrigeerd door balance of power
- waar komt machtsonevenwicht vandaan?
 - Morgenthau: absolute macht: menselijke natuur
 - Waltz: relatieve macht: je wilt macht omdat andere mensen ook macht hebben

	NEOKLASSIEK REALISME (Morgenthau)	NEOREALISME (Waltz)
Bepalende factor (en oorzaak conflict)	Actoren – staatsleiders (bottom-up) = first image	Systemen (top-down) = third image
Doel	Macht	Overleven
Visie op macht	Absolute macht Macht als doel Materiele macht, maar ook niet-materiele factoren (moraliteit)	Relatieve macht Macht als middel Materiele macht

Anarchie

- geen centrale autoriteit: geen overkoepelend bestuur
- geen globale politie: geen manier om regels op te leggen

consequenties:

- staten zijn onzeker en zijn primair gefocust op overleven

- staten kunnen enkel op zichzelf beroepen voor veiligheid (self help) door het vormen van allianties of hun eigen beleid te verscherpen
- vertrouwen is moeilijk: moeilijk om samenwerking te promoten

voorbeelden:

- security dilemma: als staten in het systeem kijken, voelen ze zich onzeker dus versterken ze hun militaire macht
 - niet om aan te vallen, maar om zichzelf te verdedigen
 - andere staten zullen volgen omdat ze vrezen voor aanvallen want self help systeem
 - wapenrace tussen verschillende staten: extreem voorbeeld van security dilemma: door eigen militair systeem te versterken is er meer onzekerheid in het systeem

Kenneth Waltz: theory of international politics

(1924-2013)

- kijkt naar de wereld via meten is weten: moderne kijk op internationale politiek
- gedrag van staten op het internationale niveau

Polariteit en stabiliteit

- staten kunnen elkaars motieven niet kennen: door het ontbreken van een overkoepelende macht kunnen staten elkaar vrezen - enig gedeelde doel is overleving
 - self help is uitgangspunt, maar sommigen slagen hier beter in dan anderen:
 - staten zijn gelijk vanuit functioneel oogpunt, maar verschillen in capaciteit
 - verdeling van capaciteiten bepaalt polariteit van het systeem (unipolair/bipolair/multipolair)
- gedrag van staten in anarchie: biljarttafel - belang van grootte biljartballen: iedereen heeft invloed, maar grote ballen beïnvloeden alle ballen
- bipolaire systemen zijn meer stabiel dan multipolaire systemen volgens Waltz, want dan is er balans
 - geschreven tijdens koude oorlog context: pleitte voor wereld met twee grote kampen
 - maar is niet haalbaar volgens Waltz: SU zou nooit gelijke worden van de VS

Case Iran:

- Iran moet ook kernwapens hebben: more may be better om balans te krijgen

More may be better (1981)

- visie op nucleaire wapens: 10-18 nucleaire staten - onvermijdelijk door self-help, anarchie en survival
- geen multipolaire toekomst - een paar grote machten en een paar tweederangs machten
- ethocentrisme: we hebben schrik dat niet-westerse landen minder rationeel zijn dan westerse staten - onterecht bias
 - is geen slecht scenario: kijk naar het verleden
 - waarom doen staten dit? om zichzelf te verdedigen of anderen aan te vallen

Case 3: VS

- unipolaire wereld: problemen
 - weinig tot geen checks en balances - te veel focus op interne spel in plaats van internationale politiek
 - binnenlandse percepties worden binnengebracht

Walt: defensief (neo)realisme

- geen balance of power, wel balance of threat
 - gedrag tov een staat wordt bepaald door de dreiging die uitgaat van die staat
 - aggregate strength
 - geographical proximity
 - offensive capabilities
 - offensive intentions

Mearsheimer: offensief (neo)realisme

- absolute macht: veiligheid en overleven van staten hangt niet af van een bepaalde mate van macht, maar van onbepaalde macht - machtsuitbreiding wordt beloond en niet bestraft met balanceren
- focus: grootmachten

Les 5: Liberalisme (1)

Terminologie

- geïnspireerd door liberalisme als politieke ideologie die ontstaan is in de 17e eeuw samen met verlichting: vooruitgang en vrijheid zijn belangrijk
- kantelpunt: Cortes Cadiz - Liberale grondwet van 1812

Hoofdpijnen

- Focus op het positieve, sterk geloof in menselijke rede en vooruitgang (lineaire interpretatie geschiedenis)
- Aandacht voor economische (interdependentie): wederzijdse afhankelijkheid van elkaar
- Aandacht voor link staat en maatschappij (koppeling met nationale niveau)
 - multilaterale samenwerkingen zijn geen automatisme
 - wereld als een spinnenweb van actoren
- Aandacht voor positieve gevolgen van institutionalisering (kneden van anarchie)
- Internationale organisaties creëren zowel kansen voor samenwerking als voor vrede, het is aan de staten om te beslissen wat ze hiermee willen doen

Diversiteit

STROMINGEN		
Klassiek Liberalisme	Moelijker in delen in tijdvakken dan	Locke Bentham Kant
Sociologisch Liberalisme*	Realisme, idem voor koppeling met debatten	Burton Keohane & Nye
Republikeins Liberalisme		Fukuyama
Interdependentie Liberalisme		Keohane & Nye
Neo-liberaal Institutionalisme (= Neoliberalisme)		Keohane & Nye

sterk liberaal antwoord (op neorealisme): Moravcsik
 sterk liberaal antwoord (op neorealisme): Wendt

Klassiek liberalisme

- Moderniteit: sterke verwevenheid van liberale traditie met ontstaan en denken over moderne staat (die zal leiden tot vooruitgang van individu)

Locke (1632-1704): rechtsstaat

- volkssoevereiniteit: gemeenschap als sociaal contract tussen vrije en gelijkwaardige mensen
 - hoogste gezag ligt bij het volk

- staat ten dienste van de burgers (beschermen rechten en eigendom)

Bentham (1748-1832): utilitarisme

- Happiness: staat ten dienste van de burgers (geluk en genot)
- respect voor principes van internationaal recht in buitenlands beleid

Kant (1724-1804): eeuwige vrede

- invloed van binnenlandse structuren en culturen op internationale relaties: republieke staan garant voor eeuwige vrede (confederatie)
 - Belang van staatsstructuren

Timing?

- communicerende vaten met realisme
- UP: einde WWI tot WWII
- UP: einde koude oorlog tot 9/11
 - Fukuyama: einde koude oorlog gaat gepaard met einde ideologische evolutie: universalisering van liberale democratie
 - Huntington: religie en cultuur als bron van conflict

Keohane

Sociologisch liberalisme/Transnationaal liberalisme

- focus op transnationale relaties: de wereld als een web
 - everest syndroom: we zien enkel de top van het web (staten/regeringen), aandacht voor groepen, samenlevingen, individuen
 - hoe dichter het transnationaal netwerk, hoe kleiner de kansen op conflict (overlappende lidmaatschappen)

Interdependentie liberalisme

- focus op wederzijdse afhankelijkheid: economische visie
 - modernisering vergroot de wederzijdse afhankelijkheid van staten
 - complexe interdependentie vergroot de kansen op samenwerking
- Robert Keohane & Joseph Nye
 - algemene theorie over complexe interdependentie
 - presenteren een continuüm van extremen (machtspolitiek en complexe interdependentie) en condities

Neoliberalisme/ liberaal institutionalisme

- groeiende interesse in regimes (multilateralisme, instituties, organisaties) en hun rol in een wereld van steden
- Keohane: rol van regimes in een wereld van anarchie - brengt stukje realisme in idealisme binnen (grijs hart): minder oorlog kan door positieve rol instituties maar rekening houden met anarchie
- Keohane: After Hegemony
 - uitgangspunt: vraag regimes blijft ondanks verdwijnen hegemonie VS
 - regimes hebben autonome rol en faciliteren internationale samenwerking (=functionele theorie inzake regimes) door kadering van gedrag, verminderen onzekerheden en transactiekosten

Toonaangevende teksten: Two cheers for multilateralism

- lof voor samenwerking binnen context waar samenwerking onder druk komt te staan
 - Raegan wou lidmaatschap UNESCO opzeggen in 1948 = foute beslissing
 - samenwerking resulteert in voordelen in context van anarchie
 - belangrijke term is regime: gaat over meer dan 1 organisatie
 - veranderende houding VS inzake IOs
 - aanvankelijk supporter

- vervolgens criticus
- status quo: modest internationalism
- terugkeer naar IOs (is eigenbelang omwille van interdependentie), maar is voorzichtig wegens angst voor verlies van autonomie
 - resultaat: gebrek strategisch denken inzake regimes
 - nood aan: institutionele strategie via regimes

Institutionele strategie

7 stellingen als basis voor institutionele strategie:

- do not try to recapture the past
 - ask whether the world really needs it
 - build on shared interests
 - use regimes to insure against catastrophe
 - the best enforcement is self-enforcement
 - look for the right moment
 - use regimes to focus US attention on the future
- VS als onderdeel van samenwerking

Regimes: baten

- vergemakkelijken van burden-sharing
- verstrekken van informatie aan regeringen
- kanaliseren van belangen van grootmachten
- discipline in buitenlands beleid VS (continuïteit)
- kansen voor regimes
 - UN peacekeeping
 - internationale schuldbeleid
 - wisselkoersbeleid

Belangrijke vraag in de VS: Trump heeft zich uit veel organisaties getrokken

- onduidelijkheid over UNESCO

Les 6: liberalisme (2)

REALISME	LIBERALISME
Negatieve Internationale Politieke Verklarend Monopolie	Positieve Nationale (link staat-maatschappij) Economische Positieve gevolgen van institutionalisering

Twee reacties op neorealisme (Waltz)

Aanpassing: zwak realisme - waek liberalism (tak van de boom)

- grijs hart: neoliberalisme (Keohane): erkenning van anarchistische omgeving en staten als voornaamste actor, maar instituties kunnen samenwerking vergemakkelijken

Tegenaanval: sterk liberalisme - strong liberalism (blaadjes van de boom)

- rood hart: liberaal intergouvernementalisme (Moravcsik): theorie die geënt is op sociologisch/interdependentie liberalisme
- roos hart: liberaal constructivisme (Wendt): theorie die geënt is op het liberaal institutionalisme (autonome en transformatieve rol van instituties, statelijke belangen kunnen veranderen)

Debatten liberalisme

Intra-traditie debatten: discussiepunten

- neorealisme: inter-traditie debat: intens en vormend debat met realisme, maar ook toenadering
- idealisme
- rationalisme

Toonaangevende teksten

Moravcsik: the European constitutional settlement

- interdependentie: wederzijdse afhankelijkheid tussen actoren
 - staten zijn niet de enige actoren (NGO's internationale instituties...)
 - interconnectie door communicatie, reizen, financiën, handel

Liberaal-intergouvernementalisme (rode hart liberalisme)

- sterk antwoord op neo-realisme: geen idealisme of utopisme
- wel back to basis: staten zijn ingebed in een context gekenmerkt door interdependentie
- focus op EU ('history making decisions')
- Europa als bewuste keuze: liberaal + intergouvernementeel: stabiel project wegens bewuste keuze

1993

- liberale hart: economische interdependentie heeft invloed op nationale belangen
- theorie heeft twee luiken: liberalisme en intergouvernementalisme

1997 (Verdrag van Amsterdam)

- zet zich af tegen het rode hart: utopie
- ziet twee grote theorieën: institutionalisme (Keohane) en realisme
 - keert terug naar het realisme door context van interdependentie

2008

- twijfel rond Europese project: geen reden voor paniek
 - Europa is niet het probleem, want was een bewuste keuze in de context van interdependentie = logische keuze

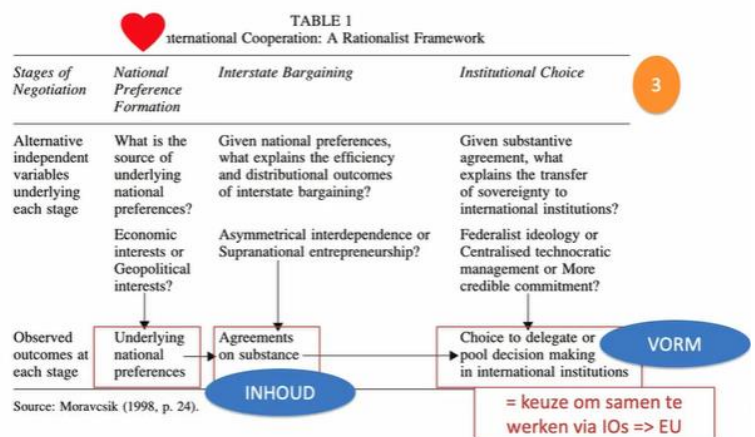
- Proces van drie stappen

- national preference: vorming van preferenties binnen staten (rood hart)
- strategic bargaining: onderhandelingen tussen staten
- institutional design: vertegenwoordiging van staten

- Het Europese constitutionele discours is het probleem: manier waarop we over Europa spreken (veel te beladen + gepolitiseerd)
 - oplossing: depolitiseren en kleine stappen want burger is toch niet geïnteresseerd in wat er in Europa gebeurt

Bv Brexit: geen probleem, Europa zal niet uit elkaar vallen - economische samenhang tussen Engeland en Europa is belangrijker

Wendt: Anarchy is what states make of it: the social construction of power politics
Sociaal constructivisme

- internationale realiteit is geen gegeven, maar een construct, iets dat men (=staten) zelf creëert (door sociale interactie)
 - prominent in de VS na de Koude oorlog
- socialisering: je wordt onderdeel van een groep waarvan je de waarden en normen je gaat eigen maken
- identiteit: het zit in je hoofd
- realiteit wordt gemaakt
- kanttekeningen bij Waltz
 - heeft soms gelijk: anarchie leidt soms tot self help

Wanneer wel/niet self-help

- enkel bij cases van lage samenwerking en lage internalisering van gedeelde ideeën

Waarom deze visie?

- ziet dat empirie niet mee wilt
- kan sommige dingen niet verklaren volgens theorie van Waltz
 - zelfde anarchie, maar andere gedrag tegenover de staten (ene is vriend, andere vijand): VS kijkt anders naar Canada dan naar Cuba
 - Anarchie volstaat niet om gedrag van staten te verklaren
 - Einde koude oorlog: er is niets veranderd aan de anarchie, maar er zijn wel nieuwe vrienden en vijanden
 - anarchie is wat staten er van maken

Belang van sociale structuur

- het is nodig om niet alleen materiële structuur mee te nemen bij verklaringen, maar ook sociale structuur
- zaken zoals anarchie hebben geen vaste betekenis, maar krijgen dat door intersubjectiviteit/interactie, je moet dus een 'sociale dimensie' inbouwen in je analyse van internationale politiek
 - denken in termen van keuzes
- bijvoorbeeld
 - professor = sociaal construct: gewoonte/idee
 - vijand = sociaal construct
- Belangen: sociaal construct
 - anarchie ook sociaal construct: kan leiden tot self help, maar is een keuze
 - self-help en machtspolitiek zijn dus geen noodzaak, maar keuzes (die volgen uit de sociale structuur, dus niet de materiele structuur)
 - = instituties (geen essentiële kenmerken van anarchie, maar 'established practices')

Les 7: Engelse school

Terminologie

- Britse context: mengen met institutionalisme Keohane - blijven meer in traditionele manier van mengen

Evolutie

- Oorsprong: Britse universiteiten na WWII
 - doorgaans klassiek geschoolde academici: London school of economics (British committee on the theory of international politics)
 - combinatie van liberalisme en realisme aan de onderkant
 - reflectie/zelfreflectie resulteerde in vaststelling 'via media'

- Trage start (1970-1980): is niet meteen populair
 - methode: alternatief voor VS denken, maar genegeerd omwille van traditionele aanpak
 - identiteit: wat kenmerkt traditie en wie behoort hiertoe? - navelstaren: steken veel tijd in zichzelf
- Tweede adem (1990-2000):
 - thema's (relevantie, nieuw) bv. interventie, vertrouwen
 - auteurs (Buzan): nieuwe impuls
 - synthese: consistent onderzoeksprogramma
 - invoegen van (studie) EU - EU als toonbeeld van solidarisme
 - regio's (Azië): men is realisme beu en vindt meer aansluiting binnen Engelse school
 - ruimte in Azië voor meerwaarde Engelse school: terug naar eigen identiteit ipv enkel Amerikaans geschoolde professoren

Hoofdpijnen

- Tussenweg tussen realisme en idealisme (interpreteren ipv. meten is weten)
 - *Anarchical society (Bull): staten als basi IR, geen wereldregering maar wel gemeenschappelijke regels*
 - System of states (international system): 'two or more states have sufficient contact between them, and have sufficient impact on one another's decisions to cause them to behave - at least in some measure- as parts of a whole'
 - society of states (international society): synoniem voor engelse school (meer gemeenschappelijk): group of states, conscious of certain common interests and common values, from a society in the sense that they conceive themselves to be bound by a common set of rules in their relations with on another, and share in the working of common institutions'
- Staten en samenleving: staten fungeren in anarchistische context, maar gemeenschappelijke waarden, regels, instellingen en staatslieden als bepalende actoren
 - society
 - staten zijn geen dingen, staten zijn groepen van mensen met een staatshoofd en regeringsleider - menselijke interactie
 - oorlog en vrede praktisch bekeken: verklaren oorlog, sluiten vrede, morele dilemma's - belang van vertrouwen tussen elkaar
- Focus op instituties (in brede zin van het woord): oorlog, diplomatie...
 - established practice: *5 primaire instituties* - practices: mensen die aan politiek doen
 - diplomatie
 - oorlog
 - internationaal recht
 - grote machten
 - machtsevenwicht
- Traditionele manier van werken: klassieke scholing (niet meten is weten)
 - niet-verklarend, maar normatief en interpretatief
 - verklaring: achtergrond leidende figuren

- overtuiging: wetenschappelijk onderzoek is niet waardenneutraal en gebeurt op basis van concrete historische gebeurtenissen (focus op menselijke actie eerder dan structuren) en op interpretatieve wijze
- traditionele manier van werken als voorwerp van kritiek
- opvallende passieve houding in debat 4 over positivisme
 - blijven geïsoleerd: te sterk bezig met zichzelf - eilandmentaliteit

Debatten

Inter-traditiedebatten:

- realisme: weinig interesse van, veel interesse voor
- liberalisme: gelijkenissen (zelfde topics), maar ook verschillen
 - meeste aanknopng met solidarisme

Intra-traditiedebatten

- Pluralisme (minimale samenleving)
 - Non-interventie: elke staat kan zelf uitmaken wat goed leven inhoudt, individuen hebben enkel de rechten die zijn toegekend door staten of gemeenschap van staten
 - Bull, Buzan
- Solidarisme (maximale samenleving)
 - Interventie: individuele rechten als voorwerp van internationale afdwinging, mensenrechten hebben voorrang op soevereiniteit van de staat
 - Wheeler

Inspiratiebron

Hugo Grotius: rechtvaardige oorlog

- inspreken van conflicten op basis van algemene consensus/systeem van algemeen geldende natuurwetten
- belangrijk voor solidarisme

Wheeler - interventie

- Solidarisme
- Saving strangers: humanitarian intervention in international society
 - beschrijving van interventie: waarom soms interventie en waarom soms niet?

Wheeler - vertrouwen

- security dilemma: altijd inleven in de andere partij om spiraal van geweld te doorbreken
- personen moeten altijd meegenomen worden in analyses: inleven in veiligheidsdilemma van anderen - vertrouwen tussen actoren is zeer belangrijk
 - persoonlijk samenkomen op het hoogste niveau: hopen dat oprechtheid duidelijk wordt

Toonaangevende teksten

Buzan: A world without superpowers: decentred globalism

- antwoord op denken van Waltz

Multipolariteit

Regionale grootmachten

Wat?

- decentred globalism = systeem van regionale grootmachten van een wereld met een 'super power' naar een wereld met enkele 'great powers'

Waarom?

- macht is meer dan materiële macht: belang van materiële en sociale factoren
- 3 sociale factoren: aanvaardbaarheid, aantrekkelijkheid en legitimiteit

Conclusie?

- geen terugkeer naar bipolariteit: macht van VS neemt af (maar blijft hoog), macht van EU en China zal onvoldoende toenemen (om superpower te worden en eventueel tweede pool te worden)
- want gemeenschappelijk probleem VS/China/EU: sociale macht

Superpower?

- historische omstandigheden
- evolutie/dominantie Westen: beperkte contacten

Wereld van Buzan is succesvol want?

- Success: 'this might produce a quite workable, decentralized, coexistence international society with some elements of cooperation'
- niemand wil/kan globale hegemonie zijn
- geen diepe raciale/ideologische breuklijnen
- alle grootmachten vrezen economisch conflict, willen niet terug naar 1930s
- logisch einde van een kostelijk/gedateerd/onpopulair/onsuccesvol systeem

Eventuele problemen?

- lokale rivaliteiten en afhankelijkheden
- differentiatie (zones of peace/chaos)

bv. EU: als je niet gedragen wordt door burgers, probleem met sociale macht

Neoconservatisme

= ideologie, geen theorie

- kritiek dat realisme vrijgeleide geven aan Poetin
 - shock and awe: aanval moet er komen
- mengvorm realisme en liberalisme: scepticisme over IO, maar belang van democratie

Geschiedenis

- situering: ideologie, vooral dominant in de beleidswereld in VS
- Liberale oorsprong 1970
 - Term: Michael Harrington
 - overstap liberale intellectuelen/progressieven van DEM naar REP
 - a liberal mugged by reality
 - Focus: voorbij het conservatisme
 - liberaal conservatisme van Edmund Burke
 - belang van geschiedenis en traditie (organic society)
 - Filosofische input: Leo Strauss
 - nazi-ervaring: voorbij het relativisme, op zoek naar het absolute
 - plato als nieuwe inspiratiebron: eeuwige standaard

Fukuyama

Republikeins liberalisme

- kant heeft gelijk: democratieën voeren geen oorlog tegen mekaar en dus moet democratie gepromoot worden
- cf. Wilson: a partnership of democratic nations
- maar wel uiteenlopende opvattingen over hoe democratie moet worden gepromoot

The end of history and the last man

- positief eindpunt: liberale democratie gelinkt aan vrije markt
 - kritiek door Huntington: nog altijd naar conflict - botsende beschavingen
 - 9/11: staat haaks op liberale waarden: positief eindpunt?

- aanvaard dat idee wordt uitgedaagd door de moderne wereld
- we gaan toch naar positief eindpunt: grote trein met dipjes onderweg: blijven denken in positieve termen van liberalisme
- eigenlijk maar klein groepje van mensen die protesteren tegen de trein
- wijzigt ideeën in de context van Irak: misschien is er zoiets als politiek verval
 - liberalisme is geen automatisme
 - identity politics zijn ook probleem
- bijstelling van originele idee

Les 8: Internationale politieke theorie

Terminologie

- Basisboeken: a theory of justice & just and unjust wars

Grondlegger

John Rawls: A theory of justice

- Wat is een rechtvaardige samenleving en hoe kunnen we deze creëren?
- Sluier der onwetendheid: bv. oplossing om covidvaccins te verdelen - geen kennis van impact van vaccins voor verdeling
 - zonder weet over onze eigen plaats in de maatschappij, nemen we eerlijkere beslissingen

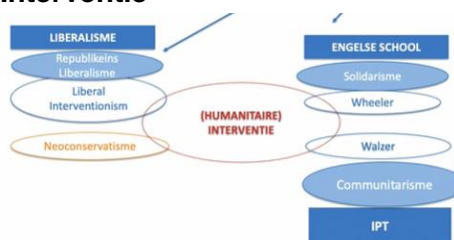
Hoofdpijnen

- Theory of justice: focus op argumentatie voor en rechtvaardiging van politieke actie en keuzes: rechten, plichten, verantwoordelijkheden...
 - lange tijd: splitsing tussen politieke theorie en theorieën IB (erkenning van politieke theorie/filosofie als intellectuele basis, maar politieke theorie was lange tijd 'no go')
 - meer recent: renaissance (kleine groep, maar kritische massa: meer actuele thema's zoals globalisering, klimaatverandering)
- Mengvorm filosofie en politiek: rechtvaardiging als belangrijk thema

Stromingen, theorieën en debatten

- *Stromingen*: cosmopolitanisme (wereldgemeenschap, Held) - omgekeerde: communitarisme (concrete gemeenschap, Walzer)
- *Theorieën*: rechtvaardige oorlog (Walzer), internationale rechtvaardigheid (Rawls, Nardin), democratie (Held)
- *Debatten*: duale natuur maakt het moeilijk om onderscheid te maken tussen inter/intra-traditie debatten - onderdeel van andere tradities op zichzelf
 - mengvorm tussen verschillende tradities

Interventie

Wheeler - interventiedrempels

- Bouwt voort op just war tradition (rechtvaardige oorlog)
- Interventiedrempels:

- there should be a just cause (supreme humanitarian emergency)
- use of force should be a last resort
- a principle of proportionality should be adhered to
- there should be a high probability of a positive outcome

Rechtvaardige oorlog

- Grondleggers: Thomas van Aquino en Augustus van Hippo - christelijk denken
- Verzoenen van Christelijke waarden (niet doden) met recht/plicht van de overheid om burgers te beschermen
 - rechtvaardige oorlog = morele recht op oorlog (just cause - just authority - right intention - last resort)
- 1977: Just and unjust war: burgerslachtoffers tijdens Vietnamoorlog als inspiratie
 - enkel bij groot en imminent gevaar
- Focus op gedrag voor, tijdens en na oorlog

Globalisering

1. *Opkomst van muren: contradictie of niet?*
 - Wereld zonder grenzen/muren?: toename van aantal muren sinds val van de muur
 - omslagpunt voor bouwen van muren: 9/11 - angst voor terrorisme
 - muren tegen illegale migratie

Wendy Brown

- Muren als symbool voor bescherming tegen verminderde staatssoevereiniteit
 - veel mensen zijn bezig met globalisering - denken dat er geen grenzen meer zullen zijn: we zien een tegengestelde reactie: twee verschillende stromingen
 - wij (vanbinnen) tegen anderen buiten de muur
 - geen uiting van een sterke staat, maar van een zwakke staat: andere spelers worden ook machtiger (geld en God)
 - Post-Westfaalse wereld: bescherming tegen niet-statelijke actoren
- 2. *Democratisering van globalisering - David Held*
 - Global convenance als droomwereld
 - Verzoening van democratie en globalisering

Realisme versus cosmopolitalisme : Buzan versus Held

Globalisering: belang van relativiteit van realisme

- Reductie: debat over globalisering wordt doorgaans herleidt tot debat over de relevantie van de staat, en dus de relevantie van het neo-realisme
- Oftewel: nieuwere variant van het bestaande debat tussen auteurs die de staat centraal (globalisering als mythe) stellen en zij die dit niet doen (globalisering als realiteit)
- Vaak dovemansgesprekken, maar uitzonderingen: dialoog Buzan en Held
 - realisme: veel oog voor machtspolitiek en wereld van staten, maar ook voor de wereld van internationale politiek
 - utilitair kijken naar realisme: wat kan realisme wel en wat kan het niet verklaren
 - globalisering is moeilijk te vatten door enkel de bril van het realisme: wel voor bepaalde stukjes van de wereld (bv. Azië)
 - bredere kijk nodig dan enkel politieke macht: technologie, cultuur, economie... + meervoudige kijk op burgerschap - wereld van globalisering democratiseren

Toonaangevende teksten

David held - Global covenant

Wat betekent cosmopolitan democracy in de praktijk

- Convenant: afspraak tussen mensen om samen te leven
- Alternatief: sociale democratie als alternatief voor een wereld gedomineerd door Washington consensus
 - globalisering is meer dan economische realiteit
 - globalisering is onomkeerbaar
 - maar moet worden aangepast, democratisering van globalisering
 - *wat*: ijkpunten/richtlijnen voor de creatie van een globale sociale democratie
 - *wie*: compelling coalition
 - *basis*: kernwaarden

Principes, doelstellingen en maatregelen

- Guiding ethical principles
- Institutional goals
- Priority measures:
- Long-term measures

Les 9: Internationale politieke economie

Terminologie

- Doorgedreven synthese tussen politiek en economie: economen die naar internationale politiek kijken
 - zowel de staat als de markt zijn belangrijk: wisselwerking

Hoofdpijnen

Link tussen internationale politiek en internationale economie

- Brugfunctie, zeker in context van specialisering
- Diversiteit: geografisch, theoretisch en methodologisch pluralisme vertaalt zich in breuk US vs. UK
- Moeilijkheid om onderscheid te maken tussen inter-traditie en intra-traditiedebatten

Historische fasen

- Fase 1: voor 1945
 - high politics primeert TIR (oorlog en vrede)
 - dominante focus: Marxisme
 - weinig oog voor economisch aspect
- Fase 2: 1945-1970
 - dekolonisatie resulteert in beginnende aandacht voor band politiek en economie
 - politieke ongelijkheid verklaren vanuit economische ongelijkheid
 - bv. onderontwikkeling van landen
 - dominante focus: dependentie
- Fase 3: na 1970
 - kloof tussen politiek en economie wordt in vraag gesteld (Bretton Woods, dekolonisering, eind KO)
 - nieuwe thema's: definitie van ontwikkeling, globalisering
 - tweedeling VK (Stange) vs. US (Frieden, Martin)

Diversiteit

<ul style="list-style-type: none"> • Thomas Mun (1630: England's Treasure by Foreign Trade) • James Stuart (1767: Inquiry into the Principles of Political Economy) 	Mercantilisme	<p>theorie (4)</p> <p>Autonoom economische stabiliteit</p> <p>Modernisering</p> <p>Dependentie verscheiden</p> <p>stroming (3)</p> <p>eclectisme*</p>
<ul style="list-style-type: none"> • Adam Smith (1776: The Wealth of Nations) • David Ricardo (1817: On The Principles of Political Economy and Taxation) 	Economisch liberalisme	
<ul style="list-style-type: none"> • Karl Marx (1867: Das Kapital) • Friederich Engels (1845: The Working Class in England) 	Marxisme	

- *Mercantilisme*: realistische IPE: staat > markt - economie ten dienste van de politiek (zero sum)
- *Marxistische IPE*: markt > staat - politiek ten dienste van markt (zero sum)
- Gemeenschappelijke factor is zero sum denken: wat goed is voor de ene is slecht voor de andere
- *Liberale IPE*: staat <> markt: aparte sferen (positive sum)

Mercantilisme

- Wereld van staten
- Oudste stroming: opnieuw actueel (1500-1700): ontdekkingsreizen, macht verwerven
- bv. Trump: protectionisme en mercantilisme
 - economisch nationalisme: economisch beleid met focus op natie = beschermen nationaal belang
 - Trump te passief voor het voeren van een mercantilistisch beleid (passieve variant: protectionisme)
- Mercantilisme: gedragen als koopman - wisselwerking tussen kolonies en moederland ten gunste van de shatkist
 - export verhogen en zo min mogelijk import
- Politiek > economie
 - economie staat ten dienste van de politiek
 - economie als politiek instrument
 - realistische IPE: de staat is het allerbelangrijkste
 - economie als arena met tegengestelde belangen (zero sum)
- Debat over motivatie economische focus: onderscheid Gilpin
 - goedaardig mercantilisme: focus op economische belangen want onderdeel van nationale veiligheid (VS)
 - kwaadaardig mercantilisme: focus op economische belangen met oog op expansie (China, Zuid-Korea)

Marxisme

- Wereld van klassen
- Economie > politiek
 - materialistische visie: staten gedreven door regerende economische klasse (zero sum) - bourgeoisie vs. proletariaat
 - politiek staat ten dienste van economie
- Marxisme = Orthodox Marxisme = basisvariant Engels en Marx
- Neo-marxisme
 - koepelterm van varianten die zich afzetten tegen de basisversie
 - vb1: Gramsci
 - vb2: Frankfurt School

Economisch liberalisme

- Economie = autonoom
 - politiek/economie is geen afgeleide van economie/politiek
 - markten werken volgens eigen wetmatigheden en logica's
 - focus op individu als producent/consument (positive sum)
- Debat over mate van overheidstussenkomst

- klassiek economisch liberalisme
= minimaal (laissez-faire) - Hayek
- modern economisch liberalisme
= meer uitgesproken - Keynes

Neoliberalisme

- Betekenis 1: neo-liberaal institutionalisme: grijze hart Keohane & Nye
- Betekenis 2: nieuwe liberalen van 1930s: vrije markt + sterke staat (Keynes)
- Betekenis 3: nieuwe liberalen na WO2: vrije markt en private sector (Hayek)
 - reactie op Keynes
 - steer markets <> set them free: markt, individu en vrijheid

Post-neoliberalisme

context: Latijns Amerika

- neoliberalisme
 - tijdens KO: gezien als labo voor neoliberalisme
 - Neoliberalisme in de betekenis van vrije markt + private sector
 - dus Hayek & co
- post
 - linkse golf: pleidooi voor overheidsbetrokkenheid
 - dus meer in lijn met Keynes

Theorieën

- wereld van dekolonisatie: structuren en ideeën veranderen
- drijvende kracht: UN economic commission on Latin America

Moderniseringstheorie

- idee dat er een goed recept is om van een traditionele samenleving naar een moderne samenleving te gaan - gewoon de ideeën van Hayek op toepassen
- resulteert in tegenreacties: dependentiedenken (1960-1970)
 - vraag: waarom zijn zo veel staten niet mee aan het ontwikkelen: komt door internationaal systeem (dominantie van enkele staten over anderen)
 - internationale verdeling van werk + klassenverdeling (elite van alle landen werken samen om aan de macht te blijven)
 - alle landen bestaan in een groter systeem van globaal kapitalisme (alles staat ten dienste van de rijksten) - promoot onderontwikkeling
 - centrale staten (rijk)
 - perifere staten
 - ten dienste van centrale staten
 - center perifere staten (bv. Zuid-afrika, Brazilië)
 - ten dienste van centrale staten en perifere staten
 - perifere perifere staten
 - ten dienste van alle anderen
- Verval van jaren 70, maar blijvend belang
 - empirische realiteit: moderniseringstheorie werkt in een aantal cases wel bv. Zuidoost Azië
 - 1980: aandacht voor liberalisme: Thatcher, Reagan
 - 1980: aandacht voor mercantilisme: middenweg

Wereldsysteemtheorie

- Focus op globale structuren
- Werkverdeling tussen dominante kern en uitgebuite periferie
- <> dependentietheorie: geen verandering noodzakelijk

Theorie van de hegemonische stabiliteit

- Uitgangspunt: wereldheerser/manager
 - noodzaak van hegemon
 - voor creëren van stabiliteit (=wereldwijde liberale markteconomie)
- Voorbeelden
 - VK (eind 19e-begin 20e eeuw)
 - VS (na WOII)
- Discussiepunten
 - noodzaak van hegemonie (noodzakelijk of niet, cf. Keohane)
 - status-quo US hegemonie (hegemon of niet, Strange)
 - US is machtig als je ander kijkt naar macht: VS heeft geen probleem met macht

Toonaangevende teksten

Susan Strange

- Bruggen bouwen: vormde IPE tak

Focus

- mensen twijfelen aan de macht van de VS omdat ze fout naar macht kijken
 - structurele macht ipv. relationele macht
 - gaat in tegen doemdenkers
- structurele macht: macht om wereld structuren te kiezen en vorm te geven
 - veiligheidsstructuur bv. kernwapens - vgl. Walz
 - productiestructuur bv. olieproductie
 - financiële structuur bv. oplossing financiële crisis
 - kennisstructuur bv. technologie
- andere verklaring over waarom er problemen zijn bij de VS - probleem zit bij binnenlandse politiek VS

Les 10: Post-positivisme (1)

Terminologie

- debat 4: post positivisme zet zich af tegen alles wat er al was

Positivisme

- idee dat je de wereld kan bekijken door positieve bevestiging: protest tegen idee dat kennis van internationale relaties natuurwetenschappelijke kennis is (en dus objectief/waardevrij is)

Hoofdlijnen

Tegenreactie op positivisme, zowel op inhoudelijk als op methodologisch vlak, maar verscheidenheid en bovendien recente traditie

- vaak liberale theoretici die positivisme verlaten hebben
 - liberale denkers zijn meer bereid om naar andere stromingen te gaan kijken
- bijgevolg prominent aanwezig in de VS
- groep: van vernieuwing naar consolidatie en toepassing
- verklarende modellen blijven aanwezig
- maar kritische theorieën zijn eerder normatief/interpretatief alsook emancipatorisch
 - kritiek omdat datgene wat er is sommige mensen bevooroordeeld en andere benadeeld
 - critical turn: aandacht vragen voor privilege

Diversiteit

<p>Stroming 1 = Kritische Theorie Theorie: orientalisme (discourstheorie) Theorie: soevereiniteit Reader: Wendt & Duvall</p>	<p>Enge zin: Frankfurt School & co Brede zin: post-positivisme</p>
<p>Stroming 2 = Poststructuralisme</p>	<p>Kritiek op Structuralisme Deconstructie: verborgen betekenissen blootleggen</p>
<p>Stroming 3 = Sociaal-Constructivisme Theorie: securitization</p>	<p>Let op: veelheid aan perspectieven (> Wendt)</p> <p style="text-align: center;">Zie ook les 6</p>

- Koppeling IPE: hiërarchie/privilege als uitgangspunt

Stroming 1: kritische theorie

Frankfurter school, new school, Cox, Horkheimer

- Gramsci als inspiratiebron: culturele hegemonie
- onmogelijk: onderscheiden van subject en object
- gevolg: kennis is niet neutraal, maar heeft altijd een politiek doel

Said: *Orientalisme*

- groeide op toen Palestina nog mandaatgebied was
- Visie op Israël
 - kritiek op buitenlands beleid VS: pleit voor duale oplossing
- Bewuste stereotypering: focus op culturele dimensie kolonialisme
 - oriëntalisme: kritiek op feitelijke fouten en focus in Westerse weergave van 'Orient'
 - we willen imperialisme in stand houden en rechtvaardigen
 - beeldvorming bevroren in de tijd
 - idee dat het Westen beter is dan het Oosten
- Nieuw beeld: verschuiving van exotisch naar gewelddadig, barbaars, terroristen

Toonaangevende teksten

Sovereignty and the UFO: Alexander Wendt

Antropocentrisme

- kritische kijk op soevereiniteit, problematisering van antropocentrische interpretatie van soevereiniteit
- via kritische analyse van het UFO taboe
 - opvallend: instandhouding van onwetendheid
 - integendeel: negeren en ridiculiseren
 - desondanks: potentieel belang van ontdekking, securization (en uitbreiding macht staat), wetenschappelijke nieuwsgierigheid
 - niet: bewijzen dat UFO's bestaan
 - wel: hoe en waarom wordt onwetendheid in stand gehouden
 - hoe: door kritische kijk op soevereiniteit
 - het hoogste gezag kan volgens ons alleen maar komen van mensen en niet van andere wezens

Taboe:

- hoe wordt taboe in stand gehouden?
 - representatie door autoriteiten en media
 - officiële onderzoeken die buitenaards leven a priori uitsluiten
 - officiële geheimhouding
 - disciplinaire maatregelen (spiral of silence)
- waarom wordt taboe in stand gehouden

- empirisch onderzoek geeft geen uitsluitel
- dus op basis van theoretische gronden (antropocentrisme)
- oplossing
 - wetenschappelijk onderzoek moet anders zijn

Hulpmiddel: sociaal-constructivisme

- Wendt en Duval vermelden securitization (theorie binnen het sociaal constructivisme)
- verveiliging als reden om het taboe niet in stand te houden (door erover te spreken als een existentiële veiligheidsdreiging - dus door verveiliging - zou de staat meer mogelijkheden krijgen)

Verveiliging

- Copenhagen school: Buzan & Weaver
- Veiligheidsdreiging is een sociaal construct
 - door iets als een existentiële veiligheidsdreiging te benoemen wordt het een existentiële veiligheidsdreiging en kunnen er door de staat omvangrijke middelen worden ingezet ter bestrijding
 - bv. als UFO's geframed kunnen worden als veiligheidsprobleem kunnen staten meer macht/verdediging opeisen
- iets wordt tot veiligheidsdreiging gemaakt om drastischere maatregelen te kunnen nemen

Les 11: Post-positivisme (Gender)

Hoofdpijnen

- Kritiek: genderblindheid van de traditionele invalshoeken (taking gender seriously)
 - focus 1: aanwezigheid: onzichtbaarheid van vrouwen in IR
 - focus 2: voorstelling: definitie van mannelijkheid/vrouwelijkheid (niet neutraal, rechtvaardiging van verantwoording van mannelijke dominantie)
- Aanpak
 - focus: micro-focus (bottom-up, individu)
 - vaak: normatief, emancipatorisch

Diversiteit

- Feministen hebben uiteenlopende visies op oorzaken van ongelijkheid en mogelijkheden tot emancipatie
- Feministen bouwen voort op bestaande theorieën, met diversiteit en overlap als gevolg

Achtergrond en cijfers

- Hoge functies: toebedeeld aan mannen, informele functies aan vrouwen (bv. vrouwen achter de diplomaten) - als vrouwen dan toch in een hoge positie komen, wordt er veel aandacht aan besteed
- Vrouwelijke leiders: beter beleid?: andere leiderschapstijl, andere kijk op risicomanagement

Enloe

- Bananas, beaches and bases 1989: start genderperspectief IR
- Sectoren die link hebben met IR proberen te doorgronden: hiërarchie van mannen superieur aan vrouwen
- Feminist in IR
 - wat is kennis? is deze gebiased door mannen
 - nood aan emancipatie
 - belang van denkbeelden over mannelijkheid en vrouwelijkheid (privilege)

- Microperspectief: enkele cases onderzoeken

Tickner

A feminist voyage through IR

- Kritiek op Morgenthau: herformuleren
 - roos alternatief bij alle beweringen van Morgenthau
- Kritiek op Keohane: begrijpt IR niet
 - idee dat feiten neutraal zijn is niet juist
- Kritiek op Fukuyama: hardste kritiek
 - aanval op conservatisme
 - denkbeelden doorprikken: wereld die uitgaat van privilege en hiërarchie
 - sociobiologisch argument om te bewijzen waarom mannen sommige posities moeten hebben - mannen en 'manwijven'
- Zet zich af tegen de wereld van Kenneth Waltz: staten, biljartballen - gaat niet over individuen

VN-context

- Steeds groter wordende aandacht voor vrouwen in de VN +institutionalisering van aandacht voor vrouwen: belangrijk moment = resolutie 1325

Kernproblemen vrede en veiligheid

- Gebrek aan vertegenwoordiging
 - bv. vredesonderhandelingen, hoge functies
 - 4% van de peacekeeping zijn vrouwen, geen vrouwen in de hoogste functies
 - baten aan vrouwen bij vrouwelijke aanwezigheid
 - grotere effectiviteit
 - verhoogde tactische capaciteit
 - verhoogde aanvaarding van VN-aanwezigheid
 - verkleinen van de kansen op seksuele uitbuiting en misbruik
- Vrouwen hebben geen zin om als oplossing naar voor geschoven te worden: willen gezien worden als een expert
 - verwachting dat vrouwen gezien worden als oplossing voor pijnpunten
 - vrouwen willen niet verantwoordelijk zijn voor het wangedrag van mannen
- Gebrek aan aandacht voor grensoverschrijdend gedrag
 - al lang gekende cijfers: nemen nog steeds toe
 - vrouwen worden ingezet als biologische wapens
 - beschermingsmythe: mannen moeten vrouwen beschermen: als je de vrouw pijn doet, doe je ook mannen pijn
 - peacekeepers als beschermers: worden ingezet om vrouwen te beschermen, maar maken zich ook schuldig aan misbruik
- Evolutie
 - verstrenging van de regels sinds 2003, maar gender-gerelateerd geweld als blijvend probleem, ook door VN troepen
 - tolerantie ook omwille van grotere problemen
 - bestraffing als individuele verantwoordelijkheid van staten en SOFA
 - VN als old 'boys club' (gebrek aan vrouwen in hoogste rangen en op het terrein) -> meer vrouwen in PK als oplossing?

Les 12: Post-positivisme (milieu) + neo-neo

1. Milieuperspectief

Terminologie

- Status quo zorgt voor inbalans: traditionele manier van kijken heeft enkel oog voor het reeds bestaande
- Jaren '70-80

Evolutie

- Van environmental issues naar green theory
 - 1970 (Westen): toenemende interdependentie en vragen bij onvoorziene gevolgen van modernisering
 - 1980: groene partijen
 - 1990: klimaatverandering
 - van kleine groep denkers naar grote groep: werd globaal thema
- Evolutie in groene denken
 - van kritiek op industrialisme (kapitalisme + communisme)
 - naar een bredere focus: 'environmental democracy', 'environmental citizenship'

Hoofdpijnen

- Kritiek op traditionele invalshoeken
 - focus op staten, rationaliteit en high politics = ecologisch blind
 - antropocentrisme: mens als eindpunt in evolutie = human chauvinism (mens > natuur)
- Via groene antwoorden:
 - variant 1: verlicht antropocentrisme (lichtgroen hart)
 - vrij optimistisch over de mens, als mens hebben we voldoende kennis om een oplossing te vinden (bv. wetenschappelijk onderzoek, nieuwe industrie)
 - variant 2: ecocentrisme (donkergroen hart)
 - fundamentele verandering: we moeten anders gaan leven
 - pessimistische visie: eindigheid van capaciteiten

Klimaatverandering

- Donkergroen:
 - groeiende kloof tussen beleid en praktijk
 - mythe van de gemakkelijke oplossing
 - nood aan economische herstructurering
 - nood aan post-materiële samenleving
 - bv. COVID-19
- Lichtgroen:
 - overdrijven angst door NGO's en beleidsmakers
 - verveiliging: klimaatdebat wordt gebruikt om staten meer macht te geven
 - kosten van verandering versus aanpassing
 - oplossingen voor de markt
 - menselijke kennis
 - bv. energie-transitie

Doughnut economy

Kate Raworth

- Markt aanpassen aan noden van de mens en limieten van de planeet
- Transformatie neoliberalisme

Samenwerking rond milieu via 'regime' (en klimaat via speciale variant = regime complex)

- Complexe vorm van samenwerking (veel actoren) die in een bepaalde richting gaat (klimaatverandering is slecht)

Keohane

- Alle neuzen in dezelfde richting, met sub-groepen: heeft voordelen
 - flexibiliteit: bepaalde stukjes van de puzzel kunnen sneller vooruit
 - consensus groeit stap voor stap

Krasner

- Hoe convergeren verwachtingen?
 - web van zaken: principes, normen, procedures: wordt niet enkel gedruwd door staten

Evolutie

- Vaststelling (1970): anarchie ja, anomie nee:
 - afwezigheid van wereldregering
 - maar internationaal gedrag op basis van regels
- Vaststelling (evolutie): van vooral economische regimes naar globale realiteit (aantal+focus)
- Academisch antwoord
 - van conceptualisering naar theorievorming (creatie instandhouding, opheffing)
- Maar verschillende visies: (neo)liberalen versus (neo)realisten

Soorten

		CONVERGENTIE VERWACHTINGEN	
		LAAG	HOOG
FORMALISERING	LAAG	Afwezigheid van regime (No regime)	Stilzwijgend regime (Tacit regime)
	HOOG	Papieren regime (Dead-letter regime)	Volwaardig regime (Full-blown regime)

Typologie
Leau et al

2. Neo-neo debat

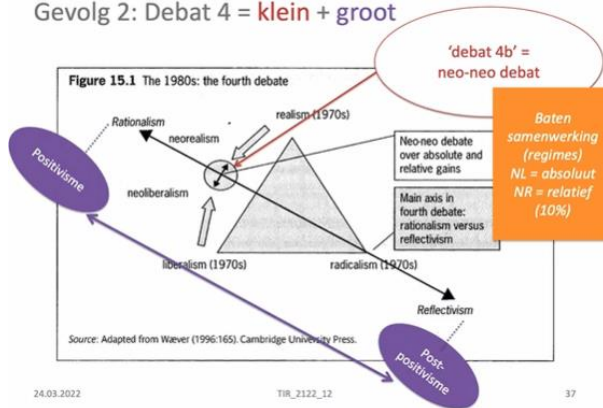
Definitie

- Toenadering tussen neoliberalisme en neorealisme
- Jaren '80: periode waarin iedereen bezig is met regime en regimetheorie

Timing

- 90% synthese tussen neorealisme en neoliberalisme
 - derde debat = inter paradigma debat
- Einde van het derde debat
- Vierde debat = twee debatten: alles wat er was tegen de nieuwe dingen en debat tussen 10% waarover neo-neo's niet overeen zijn
 - moeilijk punt: regime (baten van samenwerking)

Gevolg 2: Debat 4 = klein + groot

- positivisme en post-positivisme schuiven ook steeds meer naar elkaar toe
- mensen in uiterste kampen bosten op hun grenzen en schuiven op

Oorzaken

Twee oorzaken voor synthese: zwakke liberalen (realisme ook interessant) en keuze voor rationaliteit (menselijke rede, verwetenschappelijking)

Debat of synthese?

- Synthese: weinig debat (beperkte focus) want vergroeiing tussen beiden (intellectual siblings)
- Debat: belangrijkste topic in studie IR
 - heeft samenwerking absolute of relatieve voordelen?

Gastles David Crikemans: introduction into Geopolitics and geopolitical analysis

- Territoriaal ingebedde verklaringsfactoren zijn nog altijd relevant in internationale betrekkingen
 - fysische geografie bv. België is een land dat dicht aan de zee ligt/ klimaatverandering kan ervoor zorgen dat deze verandert
 - locatie, ligging, grondstoffen
 - menselijke geografie: bv. Irak: Koerden, soennieten, sjieten/ België taalaspect
 - ruimtelijke dimensie: verhouding van territoriale eenheden ten opzichte van elkaar bv. grenzen, wijzigende invloedssferen

Voorbeelden

- Oekraïne: 2014: pro-Russische president Yanukovych onderhandelt met de EU om de EU standaarden te implementeren in Oekraïne, krijgt hiervoor geld en toegang van de interne markt van de EU
 - Poetin biedt hem korting op de gasprijs en vraagt verlenging van bezetting Sebastopol
 - Maidan-revolutie: pro-Europees - crisis van Maidan wordt verloren door Rusland
 - Krim wordt afgescheiden als noodplan van Poetin: strategie om te verhinderen dat Oekraïne ooit lid zou worden van de NAVO en te zorgen voor constante instabiliteit

Geopolitieke theorieën

Meeste geopolitieke denkers maken assumpties over hoe de technologie ontwikkelt, door deze ontwikkelingen zal de realiteit ook veranderen (bv. drones veranderen machtssituatie in Oekraïne - Kremlin veranderde strategie)

- einde 19e eeuw opkomst van geopolitiek: opkomst spoorwegen heeft grote impact
- bv. fracking-technologie: horizontale drilling in gesteenten om gasmoleculen te extraheren - maakte VS op vlak van olie en aardgas grote spelers: om Saudi en Rusland onder druk te zetten

Klassieke geopolitiek

- Tijdperk van Charles Darwin: diversiteit op vlak van dierlijke soorten komt door competitie -> sociaal Darwinisme

Ratzel: moderne politieke geografie

- Staten zijn levende wezens: constante survival of the fittest tussen staten
- Komt met term 'lebensraum' (niet bedoeld als in nazisme)
- Tijdperk industriële revolutie: steeds sneller wordend proces
 - territorium en de positie van landen zijn van belang

Mahan

- Nam deel aan bezetting Mississippi-rivier: idee dat zeemacht cruciaal is
- 'The US must look outward': VS was geconsolideerd van kust tot kust - expansie naar Azië nodig: gevaar dat Japanse imperium zou opschuiven naar Hawaï: angst voor indamming
- Nauwe relatie met Roosevelt: Great white fleet
- Bestudeerde de maritieme situatie van GB: maritieme macht gebruiken om handel corridors te beschermen
- 1989: eerste humanitaire interventie VS op de Filipijnen - creëerde vredesakkoord met Spanje voor Guantanamo Bay + is begin van inname eilanden lijn als highway naar Azië

Mackinder

- Landmacht
- Maakt holistische analyses - maakt hieruit beleidsadviezen voor het GB
- Controversiele spinoffs
 - Alexander Dugin: ging praten met mensen aan het rechtse politici in verschillende landen om banden te creëren: kwam zo tot Neo-Eurazianisme geïnspireerd op Mackinder
 - implosie van de SU had nooit mogen gebeuren
 - Rusland zou geen zelfstandige macht meer mogen zijn: want haar demografie neemt af - Rusland moet veilige bufferzones die ze had terug creëren
 - systeemcrisis met het Westen is onvermijdelijk dus best zelf uitlokken omdat je ze dan zelf in handen hebt
 - maar bv. revolutie in Kazachstan, Oekraïne, wil tot annexatie van Wit-Rusland
- Neemt later deel aan Versaille, schrijft boek over hoe leiders denken in termen van waarden - verzoening met realiteit van het terrein
 - bufferstaten creëren voor Londen, is oorlogsmoe dus gebeurt niet
- 1943: wil militaire macht van VS en het Westen verzoenen: NAVO-denken

Rudolf Kjellén

- Grondlegger geopolitiek (1899): staat is een levend wezen - organische politieke wetenschappen

- Krato-politiek: rechten
- Oeko-politiek: economie
- Demo-politiek: demografie
- Sozio-politiek: sociologie
- Geopolitiek: aandacht voor
 - fysieke kenmerken
 - topopolitiek: impact van geografische kenmerken
 - morphopolitiek: grenzen
 - aandacht voor Zweden want probleem met Rusland: moet veiligheidsalternatief zoeken - volgens hem Duitsland: lot van Zweden komt in combinatie met dat van Duitsland

- Anti-thesis

Kjellén's thesis—anti-thesis

The French & British empire HAVE-nations	Germany, Sweden & 'Mitteleurope' HAVE NOT-nations ('Habe-nichts')
'Ideas of 1789': liberty, equality & fraternity	'Ideas of 1914': order, justice & national solidarity
No independent 'Political Sciences' existed at the end of the 19 th century, only... 'Staatswissenschaften' dominated by judicial specialists	An independent 'Political Sciences'; the state = more than the mere sum of judicial articles Central thesis of Kjellén's 'Geopolitics': <i>the state = a 'power' thanks to/via its geographical embeddedness</i>
"Bourgeois republicanism": the state as a (judicial) entity with an unclear relation to society	The state as an "organism"
Limited attention devoted to the role that 'territoriality' plays in (inter)national politics	Specific attention devoted to the role that 'territoriality' plays in (inter)national politics

- pleit voor strategische autonomie: een land moet in staat zijn zichzelf te voorzien

Karl Haushofer

- 'Wilhelm II had niets begrepen van geopolitiek': Duitsland moet steeds rekening houden met Westen en Oosten
- Radicaal denken: geografie bepaalt alles volgens hem
 - geografisch determinisme
- Komt in contact met Hitler: nazi-expansie wordt in de schoenen van Haushofer geschoven - leidt tot taboe rond geopolitiek

Frankrijk

- Geografen zetten zich af tegen Duitsland -> school van het Possibilisme
- Beleidsmakers moeten vanuit lege tafel buitenlands beleid maken, rekening houdend met geopolitieke factoren
- Kritiek op de staat: Duitsland werd als homogeen te zien, Frankrijk is divers land -> belangrijk om rekening te houden met geografische diversiteit: la nation versus l'état
 - interne geopolitiek
- Geopolitiek hoeft niet tot conflict te leiden, kan ook voor samenwerking zorgen
 - Braudel: le longue durée: bepaalde samenwerkingspatronen keren terug
 - Afrika zoals wij ze kennen versus etnische groepen zoals Franse geopolitici het zouden bekijken

Nicholas John Spykman

- Vader Amerikaanse geopolitiek
- Hoe kunnen we omgaan met de combinatie realisme en idealisme?
 - combinatie klassiek geografisch denken en geopolitiek

- VS moet na de WO actief zijn in het 'Rimland': politiek beïnvloeden in hun voordeel

Cognitieve geopolitiek

Harold & Sprout

- Willen antwoord vinden op waarom sommige denkers eindigen in het geografisch determinisme
 - factoren worden pas relevant als ze gepercipieerd worden door beleidsmakers: is altijd een vereenvoudiging van de werkelijkheid
 - bv. Bush valt Irak binnen? olie, Hoessein, unfinished business: werkelijkheid wordt op een simpele wijze gepercipieerd
 - bv. Poetin heeft geradicaliseerd beeld over verliezen rijk: is niet eerlijk, schuld van de anderen -> inval Oekraïne: te weinig troepen, enkel leger is relevant
 - Poetin moet perceptie aanpassen en nieuwe beslissingen maken
 - Probleem: hoe kan perceptie gemeten worden?